

Pokyny k novým pravidlům EU pro platformy pro sdílení obsahu

Informační podklad k pokynům k článku 17 směrnice
2019/790 o autorském právu na jednotném
digitálním trhu

Podklad k dokumentu Rady č. 9525/21
červenec 2021
zpracoval: Miroslav Jakab

Obsah:

- Hodnocení z hlediska principu subsidiarity: 3
- Odůvodnění a předmět: 3
- Obsah a dopad:..... 4
- Stanovisko vlády ČR: 7
- Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:..... 8
- Projednávání ve výboru pro evropské záležitosti PS PČR: 8

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:

ŘADA: DOKUMENTY EU

Název: Pokyny k novým pravidlům EU pro platformy pro sdílení obsahu

Typ řady: interní

Zpracoval: Jakab, M.

První vydání řady: říjen 2004

Číslo: Podklad k dokumentu č. 9525/21

Frekvence vydání řady: nepravidelná

Datum: červenec 2021

Zaměření: Informační podklady k dokumentům EU projednávaným VEZ

Jazyk: CZ

Klíčová slova:

Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny,

Duševní vlastnictví; dílo; EU; směrnice

Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

SDĚLENÍ

Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě - Pokyny k článku 17 směrnice 2019/790 o autorském právu na jednotném digitálním trhu COM(2021) 288 final, kód Rady 9525/21

- **Právní základ:**
Dokument informační povahy.
- **Datum zaslání Poslanecké sněmovně prostřednictvím VEZ:**
4. 6. 2021
- **Procedura:**
Není projednáváno legislativním postupem, jedná se o dokument nelegislativní povahy, který nepodléhá schválení v Radě a Evropském parlamentu. Procedura je ukončena jeho přijetím a předložením těmto institucím.
- **Předběžné stanovisko vlády (dle § 109a odst. 1 jednacího řádu PS):**
Datované dnem 12. července 2021, doručené do výboru pro evropské záležitosti dne 13. července 2021 prostřednictvím e-mailu.
- **Hodnocení z hlediska principu subsidiarity:**
Hodnocení z hlediska principu subsidiarity se neuplatní, jedná se o dokument informační povahy.
- **Odůvodnění a předmět:**

Vydáním [sdělení Evropskému parlamentu a Radě: „Pokyn k článku 17 směrnice 2019/790 o autorském právu na jednotném digitálním trhu“](#) (dále též „**pokyny**“) Komise jedná v souladu s čl. 17 odst. 10 směrnice (EU) 2019/790. Tyto pokyny představují relativně obsáhlý a podrobný dokument poskytující výkladová vodítka k transpozici a uplatňování čl. 17 uvedené směrnice. Pokyny Komise lze tematicky rozdělit na (1.) vymezení pojmu poskytovatele služeb pro sdílení obsahu online a jeho apriorní povinnosti získat svolení nositelů práv ke sdělování/zpřístupňování chráněného obsahu, (2.) zvláštní režimy odpovědnosti použitelné při absenci svolení nositele práv a (3.) další obecná pravidla korigující fungování nového zvláštního režimu zavedeného v čl. 17 směrnice (EU) 2019/790.

Při projednávání návrhu [směrnice \(EU\) 2019/790](#) o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu (dále jen „**směrnice JDT**“) se jako sporný ukázal mj. čl. 13 jejího [návrhu](#), podle kterého měli poskytovatelé služeb informační společnosti, kteří ukládají velké množství děl a jiných předmětů ochrany nahrávaných jejich uživateli a zpřístupňují je veřejnosti, přijmout vhodná a přiměřená opatření (např. účinné technologie rozpoznávání obsahu) (1.) k zajištění dohod uzavřených s nositeli práv ohledně užití jejich děl a jiných předmětů ochrany nebo (2.) k zamezení přístupu k identifikovaným předmětům ochrany skrze jejich služby.

Kompromisem vzešlým z vyjednávání je současný čl. 17 směrnice JDT. Podle tohoto ustanovení by měli poskytovatelé služeb pro sdílení obsahu online (dále též „**poskytovatelé**“) obecně získat od nositelů práv svolení ke sdělení nebo zpřístupnění předmětů ochrany veřejnosti, pokud byly nahrány jejich uživateli a veřejnosti je k nim poskytnut přístup. Pokud není svolení poskytnuto, může se poskytovatel vyhnout odpovědnosti za neoprávněné sdělení/zpřístupnění předmětů

ochrany pouze za podmínek popsaných níže v tomto dokumentu. Uplatňování čl. 17 rovněž nemá vést k žádným obecným povinnostem v oblasti dohledu (*general monitoring obligation*).¹

Jedním z aspektů kompromisního znění čl. 17 směrnice JDT byla i povinnost Komise uspořádat ve spolupráci s členskými státy dialogy se zúčastněnými stranami o osvědčených postupech spolupráce mezi poskytovateli jakožto adresáty nových pravidel a nositeli práv. S ohledem na výsledek tohoto dialogu měla vydat pokyny pro uplatňování čl. 17 směrnice JDT. Při samotné diskuzi měla být věnována zvláštní pozornost nutnosti zajistit rovnováhu mezi základními právy a uplatňováním výjimek a omezení. Po šesti dialozích byly vydány avizované pokyny, které mají podle Komise mj. „*podpořit správné a soudržné provedení článku 17 ve vnitrostátním právu*“. Tyto pokyny nejsou právně závazné, lze však očekávat, že budou mít přesto zásadní dopad na uplatňování čl. 17 směrnice JDT.

Poznámka PI

Výbor pro evropské záležitosti se zabýval [návrhem](#) směrnice JDT při projednávání tzv. 2. copyrightového balíčku, ke kterému přijal [318. usnesení ze 7. volebního období](#). V tomto usnesení se mj. vyslovil pro vyjasnění vztahu návrhu směrnice JDT a směrnice 2000/31/ES o některých právních aspektech služeb informační společnosti, postavil se rezervovaně k zavedení nového práva souvisejícího s právem autorským² pro vydavatele tisku vzhledem k předchozím negativním zkušenostem s obdobnou vnitrostátní úpravou některých členských států a vyjádřil obavu, že obecně stanovená povinnost zavést opatření k identifikaci obsahu porušujícího autorské právo a podávat zprávy o jejich fungování nositelům práv by mohla vést k nadměrné administrativní zátěži pro malé a střední podniky.

- **Obsah a dopad:**

Pokyny představují relativně rozsáhlý a podrobný dokument konkretizující povinnosti plynoucí z čl. 17 směrnice JDT. Po stručném úvodu a předstředění významu čl. 17 se systematicky zabývají jeho okruhem adresátů a povinnostmi plynoucími z jeho jednotlivých odstavců.

Čl. 17 směrnice JDT obecně představuje zvláštní úpravu k čl. 3 [směrnice 2001/29/ES](#) o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti³ a k čl. 14 [směrnice 2000/31/ES](#) o elektronickém obchodu.⁴ Čl. 17 tedy oproti obecnému režimu čl. 3 směrnice 2001/29/ES modifikuje⁵ význam úkonu „sdělení veřejnosti“ ve sféře své působnosti, aniž by zaváděl nové právo v oblasti autorského práva EU.

Logika čl. 17 spočívá v (1.) apriorní povinnosti poskytovatele získat od nositelů práv svolení ke sdělení/zpřístupnění předmětů ochrany. Toto svolení pak dopadá i na uživatele služeb poskytovatele, kteří nejednají v rámci podnikatelské činnosti (čl. 17 odst. 1 a 2). Pokud však svolení poskytnuto není, nastupuje (2.) režim předvídaný v odst. 4, kde musí poskytovatel prokázat splnění stanovených podmínek (čl. 17 odst. 4 a 5). Tento zvláštní režim je dále modifikován pro tzv. „nové

¹ Pro detailnější pohled na směrnici JDT a širší kontext tzv. „2. copyrightového balíčku“ srov. NEZKUSILOVÁ, Darina. *Reforma autorského práva EU - 2. copyrightový balíček*. Praha: Kancelář Poslanecké sněmovny, 2019, 17 s. Studie (Parlamentní institut), č. 5.386.

² Pro účely tohoto dokumentu jsou dále „autorským právem“ myšlena i práva související s právem autorským, není-li řečeno jinak.

³ Toto ustanovení upravuje tzv. právo na sdělování děl veřejnosti.

⁴ Toto ustanovení za stanovených podmínek zbavuje poskytovatele služeb informační společnosti odpovědnosti za informace ukládané na žádost příjemce.

⁵ Soudní dvůr EU letos potvrdil, že v rámci tohoto obecného režimu nelze dovodit povinnosti shodné s novým režimem zavedeným čl. 17 směrnice JDT. Srov. spojené věci C-682/18 a C-683/18, *YouTube a Cyando*, ECLI:EU:C:2021:503.

poskytovatele“ (čl. 17 odst. 6). Čl. 17 odst. 7-9 pak stanoví (3.) další obecná pravidla korigující fungování uvedených zvláštních režimů.

1. Pojem poskytovatele a jeho apriorní povinnost získat svolení ke sdělení/zpřístupnění

Poskytovatelem služeb pro sdílení obsahu online (adresáta čl. 17) je podle čl. 2 bodě 6 směrnice JDT „*poskytovatel služby informační společnosti, jehož hlavním účelem nebo jedním z hlavních účelů je uchovávat velký počet děl chráněných autorským právem nebo jiných předmětů ochrany nahrávaných jeho uživateli a zpřístupňovat je veřejnosti, přičemž poskytovatel tato díla a jiné předměty ochrany uspořádává a propaguje za účelem zisku.*“ Nadto je stanoven demonstrativní seznam subjektů, kteří do této definice nespádají (např. neziskové online encyklopedie, platformy pro vývoj a sdílení softwaru s otevřeným zdrojovým kódem apod.).

Komise se zabývá jednotlivými prvky definice, zejména v souvislosti s kritériem účelu dosažení zisku poskytovatele mj. uvádí, že k naplnění tohoto kritéria samo o sobě nevede vybírání poplatků k pokrytí provozních nákladů spojených s hostingem (jak mohou činit některé výzkumné archivy) nebo žádání veřejnosti o dary.

Na rozdíl od obecné unijní úpravy autorského práva rovněž čl. 17 směrnice JDT staví najisto, že provozovatel poskytnutím přístupu veřejnosti k uživateli nahraným předmětům ochrany provádí sdělení/zpřístupnění veřejnosti. Proto v zásadě **musí získat od nositelů svolení** ke sdělení/zpřístupnění.

Jelikož samotná forma svolení není ve směrnici JDT vymezena, Komise diskutuje různé modely udělování svolení, které mohou členské státy stanovit k podpoře rozvoje trhu s licencemi. Komise zmiňuje např. svolení výměnou za data či propagační činnost nebo skrze licenci Creative Commons. Členské státy mohou využít individuální či kolektivní licence, resp. tzv. kolektivní licence s rozšířenou působností, jsou-li naplněny příslušné podmínky práva EU.

2. Zvláštní režimy pro poskytovatele a „nové poskytovatele“ při absenci svolení

Poskytovatelé obecně musí podle čl. 17 odst. 4 směrnice JDT prokázat splnění tři kumulativních kritérií, aby neodpovídali za neoprávněné sdělení/zpřístupnění předmětu ochrany: (i.) vynaložení veškerého úsilí k získání svolení, (ii.) vynaložení veškerého úsilí odpovídajícího vysokým odvětvovým standardům odborné péče k zajištění nedostupnosti konkrétních děl a jiných předmětů ochrany, o nichž mu nositelé práv poskytli relevantní a nezbytné informace, a (iii.) znemožnění přístupu k/odstranění předmětů ochrany ihned po dostatečně odůvodněném oznámení od nositelů práv, přičemž vynaloží veškeré úsilí k zamezení jejich budoucímu nahrání. Zároveň je v zájmu jejich svobody podnikání při zkoumání naplnění těchto kritérií zohledněna zásada proporcionality s ohledem na (i.) povahu služeb, cílové publikum a typ předmětů ochrany, resp. (ii.) dostupnost vhodných a účinných prostředků a jejich náklady pro poskytovatele. Komise k jednotlivým kritériím zbavení se odpovědnosti uvádí:

- S ohledem na „**nejlepší úsilí**“ k získání svolení Komise zdůrazňuje posuzování jednotlivých případů s ohledem na jejich specifické okolnosti a zabývá se některými možnými situacemi, které mohou nastat. K prokázání veškerého úsilí by však měli poskytovatelé přinejmenším aktivně kontaktovat nositele práv, které lze snadno identifikovat a lokalizovat. Všichni poskytovatelé by měli v této souvislosti kontaktovat organizace kolektivní správy působící v souladu se směrnici [2014/26/EU](#). Pojem nejlepšího úsilí by měl podle Komise rovněž zahrnovat i úsilí vynaložené k vedení jednání s nositeli práv v dobré víře za účelem dosažení spravedlivé licenční smlouvy.
- V souvislosti s „**nejlepším úsilím**“ k zajištění nedostupnosti konkrétního chráněného obsahu Komise zmiňuje, že k zajištění účinnosti této podmínky je nezbytná součinnost nositelů práv,

kteří musí předem poskytnout relevantní a nezbytné informace o předmětech ochrany. Pokyny v souvislosti s tímto kritériem nestanoví konkrétní technické postupy a nedoporučují tak činit ani členským státům. Naplnění kritéria „vysokých odvětvových standardů“ by se naopak mělo posuzovat s ohledem na konkrétní odvětví v daném okamžiku. Pokyny zmiňují možnost dohody nositelů práv a poskytovatelů na způsobech naplnění tohoto kritéria. Komise zmiňuje, že významní poskytovatelé často využívají technologii rozpoznávání obsahu založenou na snímání otisků (*fingerprinting*), toto by však zejména pro menší poskytovatele nemělo být bráno za tržní standard. Toto kritérium obecně nemá vést k požadavku využít nejnákladnější nebo technicky nejvyspělejší řešení. V krajním případě chybějících nebo obtížně dostupných technologií může být podle Komise jediným možným postupem oznamování nositeli práv. Obecně by členské státy s ohledem na toto kritérium měly zvážit následující prvky: (i.) druh a rozsah služby, resp. její cílové publikum, (ii.) dostupnost vhodných a účinných prostředků a související náklady a (iii.) druh obsahu nahraného uživateli.

- o K **odstraňování oznámeného obsahu a zamezení jeho opětovnému nahrávání** Komise uvádí, že tato podmínka je relevantní pro situace, kdy (i.) poskytovatelé neobdrželi od nositelů práv potřebné informace, takže nyní jednájí *ex post*, (ii.) obsah byl nahrán navzdory nejlepšímu úsilí poskytovatele nebo (iii.) zde práva nositelů práv lze chránit pouze *ex post*. V souvislosti s požadavky na odůvodněnost oznámení nositele práv Komise odkazuje na své [sdělení o opatřeních pro efektivní boj proti nezákonnému obsahu online](#). V souvislosti se zabráněním opětovnému nahrání je ke splnění povinností poskytovatele podle Komise naopak třeba poskytnutí „relevantních a nezbytných“ informací odpovídajících těm potřebným k naplnění předchozího kritéria.

Pro tzv. **nové poskytovatele** platí o něco mírnější režim podle čl. 17 odst. 6 směrnice JDT. Jde o poskytovatele, jejichž služby jsou veřejně dostupné po dobu kratší 3 let a mají roční obrat nižší než 10 milionů eur. Pokud jejich průměrný měsíční počet jedinečných návštěvníků nedosahuje 5 milionů, musí pouze vynaložit nejlepší úsilí k získání svolení nositelů práv a odstranit neoprávněně nahraný obsah na základě oznámení. Pokud mají přes 5 milionů návštěvníků, vztahuje se na ně rovněž povinnost zamezení opětovnému nahrávání. „Novost“ poskytovatelů může být podle Komise s ohledem na zásadu proporcionality (čl. 17 odst. 5) zohledněna s ohledem na otázku vynaložení nejlepšího úsilí.

3. Další obecná pravidla korigující fungování uvedených zvláštních režimů

Čl. 17 odst. 7-9 směrnice JDT uvádí další obecná pravidla, která konkretizují a korigují výše uvedené zvláštní režimy odpovědnosti poskytovatelů. Tyto režimy nemají bránit tzv. oprávněným způsobům použití předmětů ochrany (čl. 17 odst. 7 a 9). V souvislosti s nimi mají být zavedeny mechanismy pro vyřizování stížností a zjednávání nápravy pro uživatele (čl. 17 odst. 9). Zároveň mají být dodrženy požadavky na transparentnost vůči nositelům práv (čl. 17 odst. 8).

- o V souvislosti s ochranou **oprávněných způsobů použití** nesmí spolupráce mezi poskytovateli a nositeli práv omezovat dostupnost předmětů ochrany, které neporušují autorské právo, resp. spadají pod stanovenou výjimku (směrnice výslovně uvádí citaci, kritiku, recenzi, karikaturu, parodii a pastiš). Komise přibližuje výklad pojmů souvisejících s čl. 17 odst. 7 a 9 směrnice JDT a zabývá se interakcí těchto ustanovení s povinnostmi nejlepšího úsilí podle čl. 17 odst. 4. Případné automatizované blokování by se podle Komise mělo vztáhnout pouze na obsah, který „zjevně porušuje“ autorské právo. Ostatní obsah by měl být v zásadě umístěn na internet, přičemž případná kontrola by probíhala *ex post* z podnětu nositelů práv. Komise zmiňuje možná kritéria pro určení zjevně porušujícího obsahu (délka či velikost zjištěného chráněného

obsahu, jeho podíl na celkovém nahraném obsahu apod.). Ve zvláště složitých případech, kdy navíc hrozí nositelům práv vážná hospodářská újma, zmiňuje Komise možnost rychlého lidského přezkumu *ex ante* v případě obsahu identifikovaného automatizovaným nástrojem (je-li to přiměřené, možné a praktické).

- Poskytovatelé rovněž musí svým uživatelům poskytnout **mechanismy pro stížnosti a nápravu** pro spory týkající se znemožnění přístupu k jimi nahranému obsahu. Přístup k těmto mechanismům má být pro uživatele snadný a bezplatný. Komise v souvislosti s těmito mechanismy uvádí, že standard odůvodnění znemožnění přístupu k nahranému obsahu ze strany nositelů práv má být vyšší, než v souvislosti s postupy předvídanými v čl. 17 odst. 4. Nad rámec možnosti soudního přezkumu rozhodnutí v rámci tohoto mechanismu musí členské státy umožnit i přístup ke vhodným mechanismům mimosoudního řešení sporů.
- Poskytovatelé mají nositelům práv na jejich žádost poskytnout přiměřené informace o fungování jejich postupů podle čl. 17 odst. 4 a informace o užití obsahu, na který se vztahují licenční smlouvy, byly-li s nositeli práv uzavřeny. Komise mj. vyzývá členské státy, aby poskytovatelům dodaly údaje o tom, jaké informace mají poskytovat. Rozsah této informační povinnosti by neměl vést k narušení obchodního tajemství poskytovatelů.

Poznámka PI

Pokyny představují právně nezávazný dokument. Ač ovšem sám nezakládá žádná práva ani povinnosti, orgány členských států mají vzít jeho obsah v potaz, např. pokud může přispět k výkladu vnitrostátního práva provádějícího čl. 17 směrnice JDT (srov. bod 18 rozsudku Soudního dvora ve věci 322/88, *Grimaldi*).

Jelikož nejde o závazný dokument, pokyny nejsou napadnutelné žalobou na neplatnost podle čl. 263 SFEU. Otázka jejich platnosti může být vznesena v rámci řízení o předběžné otázce podle čl. 267 SFEU, pokud je otázka platnosti pokynů relevantní v rámci řízení před vnitrostátním soudem.

Skrze případný dialog s Komisí ohledně obsahu pokynů lze dosáhnout doplnění kontextu k jeho vybraným částem, resp. poskytnutí zpětné vazby pro účely jejich revize. K té může být Komise nucena na základě výsledku řízení ve věci C-401/19, *Polsko v. Rada a Parlament*. V každém případě je však Komise podle čl. 30 odst. 1 směrnice JDT povinna posoudit do 7. června 2024 dopad zvláštních režimů odpovědnosti na tzv. „nové poskytovatele“ ve smyslu čl. 17 odst. 6 směrnice JDT a případně na základě tohoto posouzení přijmout vhodná opatření.

• Stanovisko vlády ČR:

Vláda obecně vítá přijetí pokynů, ač by v případě dřívějšího vydání mohly být využity pro přípravu vnitrostátní transpozice. S ohledem na probíhající řízení o žalobě na neplatnost vůči části čl. 17 vláda považuje za vhodné v souvislosti s vyhodnocením pokynů a příslušné vnitrostátní transpozice počkat na rozhodnutí v tomto řízení (které může vést k revizi pokynů). Vláda srovnává návrh zákona transponujícího mj. směrnici JDT (sněmovní tisk č. 1246) s jednotlivými částmi pokynů, přičemž nezmiňuje existenci zásadního rozporu s pokyny. S ohledem na možnou revizi pokynů však nepovažuje za vhodné detailně konkretizovat v souladu s pokyny přípustné využití automatizovaného blokování obsahu. Obecnost navrženého transpozičního předpisu by měla umožnit jednat v tomto případě v souladu se stávajícími pokyny.

- **Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:**

Jelikož se jedná o nezávazný dokument přijatý Komisí, případné projednání pokynů v Evropském parlamentu či Radě není součástí formální procedury vedoucí k přijetí dalšího aktu. V současnosti nejsou dostupné informace o projednání již přijatých pokynů v Evropském parlamentu či Radě.

- **Projednávání ve výboru pro evropské záležitosti PS PČR:**

Výbor pro evropské záležitosti PS PČR projednal dokument dne 15. 7. 2021 a usnesením č. 486 přijal tyto závěry:

Výbor pro evropské záležitosti

1. **bere na vědomí** sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Pokyny k čl. 17 směrnice 2019/790 o autorském právu na jednotném digitálním trhu /kód Rady 9525/21, KOM(2021) 288 v konečném znění/;
2. **bere na vědomí** rámcovou pozici vlády.